

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

శుద్ధపత్రిక

శ్లోక సంఖ్య	తత్పద్యము	అర్థము	శ్లోక సంఖ్య	తత్పద్యము	అర్థము
1.	6 మృగము	మృగము	21	గమనము	గమనము
18	కాపు	కాపు	24	పుణ్యము	పుణ్యము
23	రసము	రసము	25	సామనము	సామనము
24	నలవి	నలవి	27	వైశుండు	వైశుండు
25	వెడలు	వెడలు	28	మామల	మామల
2.	3 విద్యుదు	విద్యుదు	5	2 మామల	మామల
13	రీతులు	రీతులు	18	చెప్పె	చెప్పె
14	నీయము	నీయము	26	ధుకరంబునొ	ధుకరంబునొ
19	లయము	లయము	6	4 గాపట్టు	గాపట్టు
20	చాలును	చాలును	11	మఱి	మఱి
21	విడక	విడక	22	23 బ్రాహ్మణం	బ్రాహ్మణం
27	యన్నము	యన్నము	7	17 పుంగుడును	పుంగుడును
3	2 యోగి	యోగి		నిష్ఠుని	నిష్ఠుని
	మాటొక	మాటొక	19	రెడి	రెడి
5	సౌమ్య	సౌమ్య	29	దన్న	దన్న
7	ఋతు	ఋతు	8	4 వెధవలె	వెధవలె
13	ప్రయము	ప్రయము	12	సంగర	సంగర
23	జాత	జాత	15	విద్యానా	విద్యానా
4	1 నెఱుంగ	నెఱుంగ		దిను	దిను
19	నాత	నాత	19	22 కుంఠ	కుంఠ
20	బలికి	బలికి			

2

1 కి	తప్పు	2. పప్పు	పేజి పం. కి	తప్పు	2. పప్పు
చప్ప	చప్ప	16	నోడ	నండ్	
కనుకి	యనుకి	20	ఎంసు	ఎలంకు	
వేలు	వారు	28	బంధు	బంధు	
మాదులు	మాదిగా	29	వింది	విందు	
దుధతింగ	దుముధరియ్యం	18 9	జు	జెల	
సంస్థా	సంస్థాన	19	గా	గాద	
గుల	గుల	21	తానం	తానం	
యుకొ	యుకొత్త	30	చా	సహజ	
మండ	మండ		మాలు	మాలు	
లేఫిక	లేఫికు	19 2	గమ	గుమ	
దుగుగ	హు	4	బూర్పు	తదోలిపుగ్గు	
చుగునె	మలెలు	29	చదు	చాడ	
గల	గుల	20 3	బామ్మ	పాము	
కన్న	కెన	10	ప్రజను	ప్రజను	
బుద్ధి	బుద్ధి	11	యగుడు	లగుడు	
సుక్త	రక్తి	19	మెనెడు	చెలెడు	
దిట్టకు	దిట్టదర్	29	భక్తి	భక్తి	
బోవనీరు	బోవనీయ	21 7	కార్ల	కార్ల	
నెరిగి	నెగి	9	వెంగు	వెంగు	
పాటుల	పాటులు	19	బేరు	బేరు	
బోయ	బోయ	22 1	స్వాత	స్వాత	
దప్పించి	కడచించి	13	కెండు	కెండు	
యూడె	యూడె	17	శంభు	శర్భు	
పాలి	పాలి	25	గంగ	గంగా	
విరిపె	విరయ				

శ్రీరస్తు.

శ్రీసాంబశివసహాయోస్తు.

సాంబమూర్తిశతకము.

సీసపద్యములు.

సీ. శ్రీపార్వతీమనస్సన్నయాంభోజాతి సతతచరద్భృంగ చామూర్తి
సరసీయహాసన స్వారాజ రాణ్యఖ్య సకలాదితేయ వాంఛాసుపూర్తి
సర్వవిరాచరా ఖర్వవిస్ఫూర్తి సకలలోకానన చక్రవర్తి
భవదీయ పనపద్మ భజతిత్పరిదిత్తి భక్తపాలన మనభవ్యకీర్తి||
యసమసురవైరి దితిజరాజ సమవర్తి
సనమలాభిల మునిరాజ స్వాసయవర్తి
నెలఁగు కృపతోడ ముచ్చు రక్షించు కీర్తి
సంతాపహృతి ముగివాత్తి సాంబమూర్తి||

1

. శ్రీకర బహువిధ శ్రేయోచితాకర పరిపాలితామర భక్తినికర
సకలగుహాస్కార సత్కంఠదినకరశరదుజ్వలాంబుద పురపురహర
సజ్జనావన పరసంత త హితకరమాఙ్కృతి సుధాసమంచితకర
భక్తారసంహర భక్తవశంకర శంకరసన్నుని జనశుభకర||
నిన్నె సరిశంబునమిత్తి నిర్మలాత్మి కానకావుయ ముచ్చు సత్కంఠమూర్తి
భక్తవరదుండ కిపు నేభ క్తవరుండ|| సంతాపహృతి||

2

స్వాని సంధ్యదమహానయల్లిన పానుల నాచారపరతనున్న
సకల ప్రజాసురింజనము గమహినేలు త్నత్రియల వ్యాయసరిశమన్న
మనకృషి వాణిజ్య కలనగల్గినయట్టివైశ్యులన్యక్రియా విశతమన్న
బాహ్మణ సేవాదిరపతంత్రులైయుండు శూద్రులు దుష్కర్మసూయలైన||
సలదితార్తవ ధర్మయల్ సమసిహావు సకలజనులకుఁగవ్వయల్ సంభవించు
భగ్యసంలభు వెడలును సౌఖ్యముచెడు|| సంతాపహృతి ||

3

సీ. బ్రాహ్మణుల్యాణిశ్య పరతంత్రులైనను త్రియుల్పరకృషి స్వాంతులైన
వైశ్యులనరపతి వ్యాపారులైనను జరణజాల్ వైష్టిక చిరులైన
చాణకలు ఛగ్గోపదేశులైనను విద్యానులిచ్చా ప్రవృత్తులైన
బంధులు లర తిమత్వింయులు వీడిన నంకిరజానులు కాస్తలైన॥
నాదిగుణముల విడిచివెడి నచనుపదను | నయను పంచితార్థమును నిగ్గుభయమునీతి
పోయి ప్రజలకుఁ పరిష్కర్షణములు నుట్టిల్లు॥ సంతతా ॥ - 4

సీ. అనుభవముంబగు సంతతులేచి స్నానంబు సంధ్యా వందనంబుంబు
నమస్కరణేని భవసంస్కారములను రామాయణగ్రంథ పారాయణంబుం
జేసి యుత్సలముజేంచి మహా మోగమునయ గౌలభభాజన మొనర్చి
యుత్సాహంబు జేసి యుత్సాహము నెట్టి స్వప్నత్తనట్టి దినును॥
బ్రహ్మచర్యజాలకు మృతవాక్యముల | మైనవాణిశ్య మెల్లొప్పు నరసియాడ
నార్జనతిపోన పాదికమగ నుగాక॥ సంతతా ॥ 5

సీ. ఉదయంబున ననేకాంశురములు తి బోధంప లేచిప్రమాదమొప్పు
భగవదంధు సుతంజాటింబి కృతికాంబు కరణింజై గలకంబులాడి
యడ్రసాడేతి మా నన్నును భుజించి విడియంబుఁ గొనియు క్రివేమలర
వాస్తవేకయున్న హస్తవిన్య సప్తహస్తుఁడై గోమందరూప మొప్పు
గోవుపుకొచ్చుకొక ద్రవసేతుఁడొకపనుల | కెచుదిరిత కప్తముల మొనకొమ్మిరి
కృషియెటులనొప్పుఁకాలనకృషియకాక॥ సంతతా॥ 6

సీ. ఉష్ణతోఁగొమ్మిఁగొనఁచిబట్టలయందు ధాన్యముల్లామ్మిడిట్టలయందు
బోసిచుట్టును దెట్టిపా. ముఁచిటవై గొమ్మింశిత క్షణుఁగొల్లలొచ్చు
తగ్గుపాత్రలఁగొమ్మిఁగొన వేలదోపోలేఁ శిష్యేషిమాటలఁశివినొడక
నమ్మిడివస్త్రపుదబ్బునకొనగుచు సంతతాంశురవాక్యసరిణిఁగొనుచు॥
భుంజితిశ్యానఘాతునాయుజాలకు | రాజరాజత్కరియొక నిర్వాహక సీత
వృత్తి యెటులాప్పుఁ గిట్టిపవృత్తి గాక ॥ సంతతా॥ 7

సీ. కుంపటివైఁగొనుఁ గూర్చికళత్రంబు చెలఁగుచుఁ దన మోముఁగొలఁచునంత
నన్నంబుడుకఁ బొలుబంపఁ గాచులమాఁ కాలసేయిగడగి గట్టుమిఁద
నెడమ నేవలసత్రమిడి కుడిచేతనుగుండ నన్నముఁతెట్టుకొనుచు దినుచు
పంచితార్థమొదలుంక సాలయాక యిలయక పాటుపడెడుట్టి పాదమలకు॥
సంతతస్నాన జువతపోత్యంతనియను | నకలితాచార మాలమౌవైష్టికంబు
పూనియెటులాప్పు మేయంపుపూనిగాక ॥ సంతతా॥

సీ. పతిపనుల్నేయుచు మతివన్యలంగుచ్చి యొక్కనిదలచి కేటాకినివలచి
యొక నితోభాషించి యొకనివేలములాడి యొకని స్త్రీ మూటాకినికన్న
సతిగాంచు నేని నన్నరహం మొవరించు ననిచెన్నెవాండు పోట్లాడఁజేసి
యేకాన్వలనైతి కెట్లనికూర్చుంటి కాదు పోన్ముఁగోరు కామియలకు॥
మహితపాద బుజుత్వ స్థిర్మృతకాని పాదానంద గూర్చుమైచెలగునేతి
కన్నమోటులొప్పుఁ గాదు పోనియకాక ॥నంతరా॥

9

సీ. సోదరులు సంధ్యయు భోజనము ప్రహరములన్నియు పర్యవర్తింపఁ
దేవార్చనాతీత దేవాలయ సత్వదాకర్మము నిర్దోషచక్రమువలె
యధాత్మపకర్మము ననుసరియును దైవకీర్తయు భావావాక్య
సతతవదన్యహామతి బుద్ధులునుల్లి భరిమగుర్తించు శిష్యాంశుభోజన
నవవరితదుప్తపాంగత్వ నితిమార్గత్వ చరిత్రాన్వయము స్వేచ్ఛాప్రసాద
మెల్లకెట్లుల సద్వివర్తితవెల్లఁగాక ॥నంతరా॥

10

సీ. ఇలువెక్కుమండఁగా కెదుర్రబ్రహ్మముగఁగించి ప్రసూదంబుతోడిను దింబునాండి
చేతికర్రయుఁ గాన్పచెప్పలుల నటు బట్టి చేతులతోడఁగి రేలఁగినచోక్కి
బాముమీలోడ్చుండి బాసపోనియ్యుండ పోనాయనివార ముచు గంప
గులయుపానస్థల ముదకేళియట్లుకి నానందజన్మ పరమమయము
దక్షిణకాల మూగనోర్చిచ్చికిచ్చి బాధకంఠైక నిర్లక్ష్యధానిపెట్లు
చెల్లభయభక్తి వినయముల్ చెల్లఁగాక ॥నంతరా॥

11

సీ. నిజకులంజేదో తన్ని నమెఱుంగఁగరాక ననియె కాని తల్లికపుఁగనకి
నినవాను వేరిదొ నిక్కంబుఁగానకి తనరూపుపోలికిఁ బనిచెలియకి
తనవృత్తి యేవోతధ్యంబుకెన్నఁగ లేకతనపోషకుని యాధార్థియగిరికి
వ్యాపితవృత్తిచే రానివిద్యను నేర్చి ననతాథకారియొ సంకటనకు
నంతతనయాన యజ్ఞతాపనతకర్తః సత్కులీనర్వి మూలము శాస్త్రప్రసాన
మెట్లుచెల్లును దుచ్చువునృత్తి కాక ॥నంతరా॥

12

సీ. మండలాధిపునక మాత్యుండైయుంటకు సర్వసమర్థియొ సర్వమణియొ
సతతవమాన మహానసంప్రాప్తియు రాసకారైక నిర్వాహకతీయు
నాత్మసేవకులందు వాచరిణంబును సోతిసంప్రీతియుఁ బుణ్యకీర్తియుఁ
గల్గుటకిల మాటుగాఁ దల్లిదుక్తధర్మ వృత్తిచేముల్ పగవహించి॥
తాంత్రికులమాయదార్ల వాగ్యంత్రములకుఁ జెవులొనంగుచుఁబ్రబలక్షణజేట్లుజేయు
వాఁడు దుష్టత్తుండనచగు వాఁడుకాడె ॥నంతరా॥

13

తనకొలదియుఁ దనతాజేదారు కొలది నెఱుఁగి వానితోఁగొనవృత్తిఁ
 గార్వణ్యమువహించి కార్యముఁజేడఁగొట్టి వైయధికారితోఁ జంకములరఁ
 జెప్పయచ్చుటఁ గూడఁజేడఁగొట్టి తనన్నే హితులతోడఁ జెప్పినంతోనమందు
 వాఁడు ప్రసంగియైనను నేమి రాజైనను శుండాస్థ్యుడైన నేమి॥
 వృథయొకటితోడ నేరముతో నేడ్వతోడఁ జెప్పవారేడఁ జెప్పిన నొప్పునకేడఁ
 పోనకులలని చెప్పటకేమిశంక ॥సంతతా॥ 14.

నీచాత్మకుఁడు మహానీగూఢికారియుఁ జేర వాప్రసవకుఁ జేయపుగల్గి
 విధవాదుబడుచింటఁ బెద్దయ్యయిండిన్ బారప్రస్థ భావమెరిగయును వచ్చు
 నన్యతోపజీవమండవనిఁ బ్రగ్దిడఁగైనరాజున కపకీర్తిరన్నఁదెచ్చు
 పెద్దకోలమువానిఁ బెద్దఁగాఁజేనిన నుట్టుపగి లెచేసి పంటఁగొనును॥
 వక్షరస్థంపయిన యల్పుడొకకు నెందుఁ గడ్రోలకనట్టిఁ డిన్యలఁకేడఁగి వాడుఁ
 గప్తవంపాదకుఁడు డచ్చిభార్యనందు ॥సంతతా॥ 15

కుత్సితవృత్తి చేఁ గులమునుబోషించుకొనియెడి కుఁడనుఁడు కుఁతయియ్య
 నైననురాజ సౌధాగ్రింబునందున సింహాసనాంబారా కేతుడయ్య
 నైనను నీభక్తులాదిగ నజ్ఞుల మనవులవఁగఁ జెప్పకొనఁగనయ్య
 నైననుపైనుల వాదరింపకఁఫల్గునఁ టింయటంచు నె యిందుటయ్య॥
 నైనన్యాయమలోనించు నందు నేనిఁ దుదకునన్యాయమగు తీర్చిముగలయిచ్చు
 నిట్టిదుష్టులకధికార మిచ్చితేల ॥సంతతా॥ 16

పటపైఁగుచ్చున్న పీఠకాటకముఁజేయు నతిఁడగ దైవైకధనసింహ
 జేరమాడెడువారి విధముననిలు దెన బంట్లోతులునైర్దు బలపిఁకొలువ
 నమ్మకమగు పద్మలడగ నేతెంచినభంగి గుమస్తాబుపజ్జనఁవ
 నెడమచేఁ గుడిచేత నెనగుతక్కిడ వస్తువులనఁగాకితమునా గలమునలరి॥
 మానముగఁదూనికంతఁగా నొనర్చు । విధముతోపని నన్యాయపుత్తివాయు,
 వానివుద్యోగమే మననలయుఁజెపుమా ॥ సంతతా॥ 17

సామన్యవిప్రుండు సంధ్యలోశబ్దంబు లటుగాదిటులఁంచు ననెడుభంగి
 క్షుత్రియబ్రువునిచే ఖడ్గంబు నైన్యంబుఁ గనిభీతివెనకకుఁ జనెడుభంగిఁ
 బల్లెలఁజేసుక బ్రతికడి వైకుండు గొనినజ్జీని లేదనెడుభంగి
 మాదాధిగమందూడ్చు జూచిపల్చనయని చేనమాటలఁదమ్ముఁజేయుభంగి!
 హుక్కుమువాయుచు నన్యలయూర్తులువిని । తీర్పునేలుగఁజెప్పఁగుఁద్రిప్పివాయు
 ముండువానికి నధికారముండుటేల ॥సంతతా॥ 18

సీ. కుండలా లేయించుకొంటని శేవులకు నివిదాహ్యగుట్టునే నట్లుశేష
మానూకరంతెత్త సాధించితినివిద్య కాస్త్రపద్ధతుల కెచ్చుటనుదెత్తు
వాభరణంబుల నన్నియుండుకొని నొకరిన తూప ముక్కుడనుదెత్తు
గలుగుధృవన్నియుం గలుగెడి నే గాని యంతయు నెచ్చుకొన్నట్లుదెత్తు||
ననినయట్లుల నల్పునక పనినాడు గాని నొక్కని మద్దినక పడుగుణములే
కాని మంచిగుణంబులు గలుగునట్లు || సంభా||

19

సీ. నీవాశ్చర్యమొనర్చుచుచున్నది ప్రశంసాశ్చర్యమే నల్గురకును మేలు
అన్యులనుతిగోరు కన్యగిల్లటకన్న తీతిని ననివాంబుతియమేలు
తనమేలునొర్పని యనుబాంబుటకన్న నడపొట్టునా నమ్మకైనమేలు
భవమున్నదెన్నో విడియూ ముగిసెన్న నడయంగా నిగమంబైనమేలు
ప్రబలబ్రోవనివృత్తుకన్న యుదుమేలు అన్యము మంత్రికన్న శేషగణమేలు
లేకునొకకారికన్న అన్యము మేలు || సంభా||

20

సీ. సొన్నకకారియొక కేగునల్పునాని కెప్పుడునేకేగునెంచెనేని
నాని నెంచినతేయు నొకరినొకరింబడిం దెయు శేషగణమేలు
నాల్గిన అంబుక యొకరినొకరింబడిం దెయు నొకరినొకరింబడిం దెనేని
నెంటియో కాని సొన్నకకారి యొకరినొకరింబడిం దెయు నొకరినొకరింబడిం దెనేని||
ప్రబలబ్రోవనివృత్తుకన్న యుదుమేలు అన్యము మంత్రికన్న శేషగణమేలు
లేకునొకకారికన్న అన్యము మేలు || సంభా||

21

సీ. కొన్నియొక్కను జూచుకొను సధికారంబుం గలచుడును మంత్రులంబునెనేని
లంచంబుం ప్రసంగం నెంచించికొనెవచ్చు నెడువనల్చుకొంగె తేయవచ్చు
ప్రవానివనునుపటి తానెంచునుద్రెప్పి లాభమంబునట్లు ప్రవానివచ్చు
ంబులంబుల కాన్యంబులొనరెప్పి పట్టివెత్తు ము వారింపంగవచ్చు||
నాగ్రహానుగ్రహంబుల కిట్లులైన వానవ్యర్థముగ కేసెంచెనెచ్చు
నొకని పైగిన్న నొకరినినొంపవచ్చు || సంభా||

22

సీ. సల్లిముదంబుడియుం పనయునినొకొని యొప్పుగానుసూరం ద్రెప్పకొనెచు
నొకచోట నెంటునూ టొకచోటనీళ్ళిమో తొకడమాను కరం బొకడముష్టి
కారంబంబులుగాని గలసెనయారాజ విధ్యులభించెడు విధకృతమున
వచ్చినొకచోట వాలంటరీతేయుం తేసిన నభివృద్ధి కెందువాని||
కనవలొకకమదయత యశ్రవణముం గలుగెట్లుబ్రమెనమాజంబకాక కాకి
యొప్పుదెలుగని మర్యాదలెట్లుదెలియు | సంభా||

23

సీ. దస్తునేయగనూరఁ బస్తుండిచూచితఁ జితాపయినివాలు చేయనీరు
గుడిసెయొక్కటిఁగట్టి కొందుననంగను రాజకీధినిగట్ట రాదనెదరు
వీధులనల్లడఁ బెంటలుపోయినప్పనిన మానకి యెంతహంకరింతు
కల్లుఁగావలనినేఁ గాపట్టుకెల్లితె కల్లుపోయేక నన్నగిద్దరింటు॥
రనుచుమూర్ఖులకొందఱుమఁచినేయ! వినుచుఁ జేయుమందుఁ గట్టుకొని మనుచు
ను । పలచనుచుఁ బోయియుందును బల్కునొకఁడె ॥సంతతా॥ 24

సీ. అధికారగౌరవం బైనదెంచక తాను సత్కార్యమునినియెఱ్ఱి నా ముందు
బల్లెట్రోతుకన్నను బానిసకన్నను మోటుకన్నను దానుముందునడుచు
దోరిదాదేదాదు తారసిల్లిననాదు నిలవులేనివానిఁ జెనకకనరు
స్యవహారశుభార్థ వినిరముల్లెలియక కిస్సుబుస్సునుచుండుఁ గాఢరమున॥
గరణములఁజెట్టు మఱిఁగఁచుచుండుఁ గనరుభలులగువాస్త్రాలవిషకూనీదియ
నీచుఁడైనట్టి యధికారి నీతిలేక ॥సంతతా॥ 25

సీ. పరిహానితోడదు సరనింకకీర్తయు వెలువఁచుకొని విడువలేడు
సత్యంబుఁ దలపఁడు సత్యార్థముఁబ్రంపఁ దన్యధనాకాంక్ష నాత్మవిషయ
నామయ విచారణనీ యిది సత్యలయందనుయోజనదలడు త్సప్రబుద్ధిఁ
గుత్తితప్పట్లఁ జేకొని క్షయంబును బోషించుచు నుండు 'వాడంచితోన్మ॥
లావనివాధ దివ్యసౌధాగ్రసంస్థి ! తిత్తుమయగుంధికార మక్షయహంగ
గల్గినను నీచుబుద్ధియే కాని కొనఁడు ॥ సంతతా॥ 26

సీ. అవనిఁ బరామర్శ నాధమాపన్నుని శంతకేతెంచి యాచింపిడువు
దైవబోపంబేరుదప్పంపఁ గాలేరు మానుసికంబున నేనునీకు
సుపకారవఁనరింతు నొగిననునిమ్మించి యపకారవెనరించు నట్టివాఁడు
బ్రాహ్మనుండైనను బ్రాహ్మణ్యముండైన నంకియండైనను సమమియగును॥
గాక యాధిక్యమిందుకగానిలేదు । బ్రాహ్మనుండైన నొక్కొక పలువురునిన
నిల్పవంశ్య సముత్పన్నుడవఁగవచ్చు ॥సంతతా॥ 27

సీ. సర్వాధికారంబు సర్వవిధంబులఁ దనకున్ననొకయిల్లు ననుఁడుసెప్పు
చాడీలమాటల నోడకవినియన్యనకు నపకారం బొనిమ్మవాఁడు
ధరననల్పుండైనఁ దగనల్పుండేకాని యధికారమాత్రన నధికుఁడౌ నె
బుడ్డవెండ్రుకలున్న గడ్డంబేయనునల్లుచదివినక్షుద్రుండు శాస్త్రీయగునె॥
యవనిఁబుట్టి మహాన్నత్యమబ్బెనేని । సలలితనయోప కారంబుచననుగాని
కవిజనముచేతఁ జీవాట్లుగాంచుటెంత ॥సంతతా॥ 28

- సీ. అతికరుణాత్వంబు నతికఠినత్వంబు నతిదీనభావంబు నతిధృతిత్వం
మతిదానశీలత యతిలాభభావంబు నతిమైత్రి యుక్తత్వమత్యంతయు
నతిలోభభావంబు నతివిరక్తత్వంబు నతిచాంచల్యంబు నతినలతయు
నతివాక్రవగల్భత్వ మతిమానభావంబు నతిసుముఖత్వంబు నతివిముఖతి॥
లేకయన్నియు నమముగ లోకిమందుఁ | జూచివాడననోప్పి సుశ్లోకపుణ్య
శ్లోకుడెయున్నవాని రక్షించుమయ్య॥సంతతా॥ 29
- సీ. ఎంతినడుగుకొన్న కెంతవైభవమున్న శాంతమహారాష్ట్ర మేలుచున్న
శ్లోతసాదర్యంబు నెలమిపహించిన స్వర్ణరాజతివస్తు బాలకున్న
చీనిచీవాంబురా నూనచేలములున్న హరశేయర విహారమున్న
వాహనంబోభికా ప్యయసౌఖ్యసంస్థిత ప్రమథాభాస సౌఖ్యవారమున్న॥
కెంతగూ ధిక్యమున్నను హినములు | కిన్నియును గల్గుగప్పనయానయములు
తెలియక తలినీనానకిక త్రప్పమందు॥సంతతా॥ 30
- సీ. ధర్మన్యయార్థమై ధనముచందాజేసి పండుగాఁగుఁచెప్పడి వారిఁజేరి
తగవందితిమఱానఁ దగవుఁదీర్చుఁడటచ్చుఁ దిచ్చెవిమన వారఁ గూర్చియిరిగి
యన్నవమ్ములు కలసాంబునొందఁగ నందునొక నిరమ్మరి తనయొద్దఁజేర్చి
జేడకై కడుదెచ్చిల్లాడ్డుచు నుండెడిముననమండల్లా జేకకఁగివైచి॥
యాధపునగుదును దీర్చినగుదునందు | నిష్ఠమీ డేర్చుచును కీర్తింతునందుఁ
బల్లకుగడ్డుకార నేమనఁ గలుగుచెపుమ॥సంతతా॥ 31
- సీ. శోరిమూరెడిపోయి బారెడుగుంకెనెట్లుల నన్యులననుదుఁ కాను
సమయఁదత్తునుభిత్వ మెడఁదవాఁగోనునడిఁ బరిగూలాపలు ల్లభమనుభవుచు
లంచమెల్లనటంచు మంచిపంచెలచాపు పట్టుచీరైలఁగాను పండ్లుగొనుచు
ఁబ్రోత్తులనుబాధ పఱచుచుదుర్భాషలామిచు నుమాఁ కియగుడనుచు॥
దనగుమామైల నెటకుభోజనమున కయి | నోవలనటంచుఁ బలుకుచు
మూఁకుడైన | యిట్టియధికారియున్న నేమనఁగవచ్చు॥ సంతతా॥ 32
- సీ. హేళనంబొనరించుటేకాని పూర్వోత్తరముతెలింగెడు పెట్టి క్రిమమెఱుంగఁక
దనములురాకుండ శనించుటేకాని మామీనుతెఱుగుల మఱిఁదెలియక
యాదివాఁయుఁడిదివ్రాయుఁ డనుచుఁగోపకుఁకాని బద్దిగమామైల ముద్దెలుగఁక
రమ్ముపోమ్ముని ప్రగల్భమ్ముఁ జూపుటేకాని నేవకరంజన శ్రీనెఱుంగక
తనశాలంది యెఱుంగక దన్నమిపు | పెట్టిలోపనాకు నీవును బెద్దవనుచు
తెలఁగి రైతులఁ గనవెడిచెనెటిగలఁడె॥సంతతా॥ 33

సీ. అధికారమహాన బధిరాంధతలుగల్గి ముదమంద సహజంబ కదమఱివిను
 సభలోనఁ గూర్చుండి సభ్యులనాడుచు నితరులెన్నుచు నెన్నఁబడుచు
 సతివాక్పిగల్గుంబు లాడుచు నిలువఁటుదికగుచు సభికార తృప్తిఁగొనఁచు
 నెదవలెఖ్యులటంచు వినుగుచుఁదమకిచ్చు నట్టివివేచనలె? యనఁగఁబడుచు॥
 మఱియుఁగొంఁపలుమాఁదిసకరములంచు కొనుచుఁగోలువుండునధికారియిందే జేయందు
 జెడిఁబరికివట్టి వాఁడని చెప్పవలదె ॥ సంతతా ॥ ౩౨

సీ. జనములనెంబాధ సంపర్కములనొల్ల నితరాధికారి భాషితముల్బాష్ట
 నాత్మనేపథుల నిరంత మొల్లను నాత్మజసంగతివైననొల్ల
 నాదిత్యవారంబు నందేనినుదొడ్డిగ వృత్తికాని యితరవృత్తి నొల్ల
 న్యాయంబకాని నన్యాయమార్గంబొల్ల ననుచుఁ బండిగూర్చుండి యాపనినాడు॥
 మంత్రయేతెంచి నెక్కినమాటలువిని నయమన నయంబునొకటిగ నాట్లుయిచ్చు
 జనుడఁధిగనుండె సంతజనుఁడుకాక ॥ సంతతా ॥ 35

సీ. జననీజనకులకు సత్కర్తరిఁదేనట్టి సోడుకుగా దతిఁడు నుండుఁడుకాని
 సత్కార్యమొనరింప నంతోపపడనట్టి గాఁడుగా దతిఁడుదుర్లభఁడుకాని
 విద్యాహీనుడై యున్నోగ్నియగునాడు పకువె? కా నలుకాళ్ల సశువుకాని
 న్యాయకార్యంబు నన్యాయంబుగాఁ జేయునధికారి కిదిధికికారికాని
 యిట్టిజనములు పుడమిపైఁ బట్టరేల? పుట్టి నీ భక్తులను బాధకట్టరేల?
 పెట్టభవదీయ కొపాగ్నిగిట్టరేల? ॥ సంతతా ॥ 36

సీ. తల్లికిఁ దండ్రికి దగుకీర్తిఁదేకుంటె నున్నట్లు లుంచిన నొక్కమేలు
 సత్కార్యమొనరింపనంతోపపడకంటె నుర్విఁజెలువకున్న నొక్కమేలు
 విద్యాప్రసంగ ముల్వినఁదెల్వితకుంటె నద్యోగికాకున్న నొక్కమేలు
 న్యాయవిచారణఁ జేయఁగాలేకుంటెఁ దక్కునుఁజేక్షింప నొక్కమేలు॥
 ఇన్ని మేళ్లువిచారింపి యేలనుండు కంటకుఁడుగాక నన్నాతిం గాంచు నీసి
 దెల్విగల సజ్జనుండని తెలియవలయు ॥ సంతతా ॥ 37

సీ. తప్పస్సొప్పులొనర్చి తలవంపుపడుకంటె నింటింటయూ చించు కొంటమేలు
 కడపటనన్వత నాక్యంబులాడుటకంటె జాలలేనని బ్రతిమాలమేలు
 తాబెదాననినోడఁ దగనిచిరిముకంటె బలువునువెట్టు చీవాట్లుమేలు.
 ధనికుడైయుండి యధర్మాత్ముడగుకంటె నవనిపైనిఁ దరిద్రుడైనమేలు
 ఒకనిపైఁగిన్న నొకరిని వికలపఱుచు వానికంటెను దానియుపైఁజేసమేలు
 చాడిఁజెప్పుటకంటెను జలముమేలు ॥ సంతతా ॥ 38

శ్రీ. సంగరజాతులు సభబూజ్యులైయుండి దుత్తమనులజాను రిత్తపవీరి
 క్రాధాన్ని ముల్గిని చపలులై యుండెడి వారలమార్గ భక్తానులై
 పల్లెపానిగిరి గడిచినను నేడల నులమకు రోగ నోపజై
 చువు గోగల నుల పుల చికిరియ నుగియులవలెను నుమనండి
 రోగినికొని పునకిల పల్లె ప్రస్తుతులు నిర్మలమహాయి నమలన్తిక నిర్మల
 ముండలులనొనకద భక్తి ముక్తి భాగ్యు "నానాభా" 39

శ్రీ. జీవనాటమనజిహ్వల సమంబుల ముఖలో నొసపోయెను ముక్తి కొందరబు
 లెప్పున్ను ముఖముల నులమలగ నొస పునాక్షమ ముల్గి క తుదబు
 పదియిచ్చుక నొకరి గ్రాతముల్బులు చు కొని పుచ్చుకొనిచ్చు కొనిచ్చు
 పుచ్చుకొనిచ్చు కొనిచ్చు కొనిచ్చు ముఖము కొనిచ్చు
 కూర్చున్నట్టి కనుమరుగి గుడ్డిగనక నేర్పబులను నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చు
 నొనొచ్చుకొనిచ్చు గానాన్ని చెప్పం దిచ్చుకొనిచ్చు 40

శ్రీ. జానునట్టికొలలు నుల వందనులను నొనొచ్చుకొలలు నొనొచ్చుకొనిచ్చు
 భక్తినిచ్చుకొనిచ్చు నిర్మలమహాయి నొనొచ్చుకొనిచ్చు కంఠ పగులు
 నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు
 ప్రేమించుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు
 ముఖములనొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు
 భక్తి వాంఛను నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు 41

శ్రీ. గమనాదానికొకని ముడలెలుమేమన నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు
 కలయనొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు
 నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు
 నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు
 నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు
 నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు
 నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు 42

శ్రీ. పూటకూటికిశక్ పూటకూర్చుకేనుచు శరమిమట్టికికనులో చేసికొనుచు
 సత్రంబులను పదిత్ర వైఖరినొకరి గొనెట్టికుంగుడు పాటునొనొచ్చు
 గొప్పయందొక్కనల కొంపలగలయట్టి పనులచెయుచులాల నొనొచ్చుకొనిచ్చు
 నొనొచ్చుకొనిచ్చు నొనొచ్చుకొనిచ్చు గాడిప్రాయులచెంతి గడిగెడుచుచు
 (2) జెలగి మీసల చువుచు నిగ్గుమాని తరుగువారిల నెట్లని తీర్చుచుచ్చు 43

నీ. తవ్వెడువియ్యంబు దబ్బుర్రోజున కిడఁ గుక్క కెనుక భంగిఁ గొనుచుఁ గొలిచి
పిమ్మట మానెడుఁ బెద్దదబ్బు నొసంగి సామిసాగ్గిఁగి గొని పాఁగితొలిచి
కెలసి కావ్యప్రయ నియమంబుఁ జేసిన మానసంబుగాఁ గొని మఱియఁగొలిచి
పిమ్మటఁబాఁగఁ కావ్యప్రకంబు నొసంగఁ కావ్యముగాఁ గొని బత్తిఁగొలిచి॥
గాఁగకొన్నార్థములఁ గొంతి కావ్యలభి గలుగఁగోవిజ్ఞక గెడు ఘనలఁ
గాంచి! చెప్పిబడికెట్టి పారినె చెప్పవలదే? ||సంతతా|| 44

నీ. పొగుల నాచారి పరిశంభు లగుటయు పూద్రు లాచార పితృధ్ లగుట
సామిలు నిట్టని పొగులు లగుటయు బహుశోని కాన్యత వాదులగుట
మంకలు పథండు నొల్లిలు చుండుట పండితులవమాన భక్తులగుట
శుండుల లభకానోడ నెలంగుట శత్రువాదులు మోచుగులగుట॥
గోడోగిలు మాటలు నివిగి వినుట! యవయ పరిమాట యధికా-
మనము పినను తలఁపచ్చును సరికాలభర్తములుగ. ||సంతతా|| 45

నీ. కామిని శ్చర్తనోఁ గియ్యంబులాగుట పుష్కరండు కంఠినిఁ గోయఁగొనుట
బంబులొకనోడఁ బంబులొడుట కీచుండగ్గు తోడ నేస్తపపాట
గెనుఘనా కిమ్మరండు పరిశోధమాడుట దాని పోషణిలోడఁ గుఁపుఘట
గాఁగఁకాఁ బ్రలదనులొనించుట ప్రగ్గడప్రవృజల చిరంబుఁ గొనుట॥
లంఘనభ కాధికారి ప్రేమించుటయును! గూటసాశ్చ్యంబుఁ నిష్కలగాఁ
గూడికొ ట! గూట నచ్చును సరికాల భర్తములుగ. ||సంతతా|| 46

నీ. ఉపధాతి వద్దుని నుంచుటకునా మాటు పైసక బద్ధంబుఁ గలుకువాని
నిట్టాతి పాపాంబునిల్పఁ గ్రత్యామ్నాయ మన్యాయ జీవనందైనవాని
రాజగోష్ఠి తి గోళకునకు కేలు దుర్నితినేఁ దులమాగువాని
నిష్కలత నమస్సు స్థాపించుకు యోగి కుజాతి కాంక్షలుగలుగువాని॥
మంత్ర గుఁపెర్పిరించిన మహిమలకు! సంతత న్యాయ కప్తమల్గు
భరించుఁ గారెయ! యాసౌఖ్యమల్లునెట్లు ||సంతతా|| 47

నీ. సతపతీతి యన్యంగతి సలదునా వినకుండస్వేచ్ఛప్రప్రతియన్య
నధికారి సతను న్యామైకితినందు వాసంతిత న్యానంతు డయ్య
నిజానన పాచర భగతి వసింపు నాఁజేయక నాచర చిత్తుండయ్య
సచివునెన్య నాతీనన్తుడు కాక్కునా నండుక యాటు లంచ గొండియన్య॥
గెలియుం బాస నిట్ట దుమ్మార్పకరులు! గిల్లియుండుటఁ గాలమకా
ముగ నె! యుండుఁగాక సుఖంబుగ నుండునెట్లు. ||సంతతా|| 48

సీ. ఇటువెల్సినీకార్య మేనుసేనెదనందు నమ్ముచిచెడఁదీయు నకుఁదొకఁడుఁ
దానుచేసినయట్టి తగుకాసంబును వేటుగామాఁదైచి కరుఁడొకఁడు
నొకభంగికార్య మందొకరిందు తిర్గువేటకఁజేక గావనుచుందు నొకఁడు
నీవాసరించినట్లెనుఁ జేసితిఁగాని వాఁడుంబుఁ జూడలేదనునొకఁడు॥

నిట్టిపాపులకథకారి మిచ్చిగీపు! నీదుప్రారబ్ధమనెడన్ నలకంత

భక్తి కాఁభకులను గూల్పుకత్తెరెడన్ ॥సంతతా॥ 49

సీ. సోభనఁగననికన్ సజ్జమందుండెనా తత్సభోపతిక మోషయిల్ల
బుర్రులలోనొక్క పుణ్యాత్ముఁడుండెనా తల్లితండ్రుల తపయిల్లనట్ల
గ్రామంబులో నదా శ్రీమంతుఁ డుండెవా గ్రామఘోషకును స్వార్థయిల్ల
చోఁఘ్యులలో మర్రిత బుద్ధిగఁడెనా రాజనకును యోగరాజిల్ల
గాక య్యవధింబుగఁ గల్గెనేని నిన్నవిధముల కట్టుబడి లలఁజుట
నభుభయిఁదావేలు నేనఁగ నేల? ॥సంతతా॥

51

సీ. అరుఁదయన్నానమాదులు నిత్యంబుఁ జేసిన ప్రాప్త్యానంద సేవలయు
వేరువేదాంబు ప్రవేశ కాస్తార్థగుల్ పెన్నె ప్రాప్త్యానంద సేవలయు
నదవాది సత్ప్రయా ప్రవృత్తితుల్యులకైఁ జేసిన ప్రాప్త్యానంద సేవలయు
ఁచునాత్మమర్రిత సతనంబు సతతంబుఁ జేసిన ప్రాప్త్యానంద సేవలయు॥
ఁగాక యిసుకెలవి యేలొకమందు వెలెధనమున్న దొడ్డి పెరిగెనె
చూర్చిధృలచంద్ర కామిన్య మహిమసాంద్ర ॥సంతతా॥

51

సీ. శరణాగతతాంబు బినుదు ధింపంగఁ బూనిన క్షేత్రయిల్లున నెలెను
ఘటలోపలశత్రు కాండంబు ఖండంపఁ జేసిన క్షేత్రయిల్లు నెలెను
కృపతోడ బ్రహ్మణ్యతేజిక క్షేత్రంబు నిన్ను క్షేత్రయిల్లు నెలెను
నేవాలయాది నివృత్త సంస్థానముల్ నిల్విన క్షేత్రయిల్లు నెలెను॥
సావాసాంచిత హార సంస్తవన నిణవి హిమలై నల్ల మనసలంబులు
గుఁగ గరిభృత కిరంగ కామిన్య కిసమపాంగ ॥సంతతా॥

52

సీ. అర్చనాకార్యం బార్యంబున నైనఁ జేసిన నూనిజుల్ నేలునెలెను
భరత్కార్యములు నచ్చ కై తాత్పర్యులై చేసిన వైశ్యులు నేలునెలెను
ప్రహర్షానందంబున బహువిధంబులు గాఁగఁ జేసిన గోమఘ్న సేయవలెను
పరధనము వారిచి వ్యవహరమునఁ గాలుసాఁచిన జేరులు సాఁగవలెను
గాక యితరుల కెన్నియుఁ గల్గియున్నఁ జేయఁగాలెను బాధివికట్టులైన
మాళిఘ్నతగంగ నంతల మాన్యసంగ ॥సంతతా॥

53

సాంబమూర్తి శతకము.

సీ. ఊసరజేత్రమే నొప్పుపజుచి సాగుచేసిన కూడ్రులు సేయవలయు
 బొకపరటకాకుండ సకలంబు ఫలియింప నూడ్చిరం బాదజు లొడ్చువలయు
 చధ్యాదివస్తువు ల్గ్రహమృతొని డగ్బుగూర్చిన జరణజల్లార్పనసంయు
 చనమంధువులనైన చగువేశ నవ్యథా యెంచిన గావులె యెంచవలయు
 సంతకవృత్తు పనియైన నింతలానఁ జేయఁబల్కఁగిన నశుచులు నేయఁగల
 యు! శాగదాభ్రని భాంగిధృక్ సవిభంగి॥ సంతతా॥

సీ. కలిసియుండుమటన్న మునుని యొప్పున గనని ముతవిడలెను సేసేక
 చనను నడ్డంబు క్కాచుననియు కొననయులు స్ఫురించిన నొప్పుకొనిన
 వస్తుతోడ నమముగా భవము జేకొన్నను భవముని సరికవుల్నుచ్చుకొనిన
 తైలబడికొట్టఁగార్చి నింతంబుమానిన వెనువెట్టంగొని వెదులకొనిన
 జ్యేష్ఠభవంబు నోర్యక చెడఁబలించి యనయ మపకార కావులై నట్టియ
 నుజు! లీండిసనోనేమి? గాధాగ్ని మండనేమి? ॥సంతతా॥ 55

సీ. ఎంతఁ గొట్టఁగొక పెదురునా నజుమట పోవుచుండు పెదుగు పుష్పంబు చుట
 తుమ్ముచ్చుఁ గాండ్రెంగిలో నేపు నేనెరు కునననానాగ్ని మందునెమట
 యెలనాగ యొక్కతె యేడుచుట వెచ్చుట కిట్టలుఁ బెడికలుఁ గానరాడుట
 కుక్కియెదుర నెదురొక్కని కడుమెలుగుట ఛండాల్యుడెదురొనసన్నఁడగుట
 నిన్నియును దుష్టశకుంబు లెంచుచుండ బుద్ధిమంతుల కిది చూడఁబోవ
 జరదు! నాగ నొర్పొనిను వేషనాగభూష ॥సంతతా॥ 56

సీ. నీతిప్రసంగము త్వేర్వక ముఖుల మంత్రము వ్వినియెడ మంత్రపాఠము
 బంత్రోతు నమ్మక బానిసె నమ్మక డట్టే ప్రధానమా తానెదాల్లు
 గరిజానిపో క గడ్డిపరిక కయి సెక్కులాడడి యిం నెక్కియిలును
 నదివ్రాయుఁ డదివ్రాయుఁడనుచుఁ జెప్పిన వ్రాయలేనని చెప్పెకి లేభకలును॥
 నాజుమన్నించి తుంగని యట్టిభటులుఁ గాకతా వ్రీసివేయు రకాష్టనా స్థుఁ
 గలుగు నపుసౌఖ్య వేమనఁగలదు చెవును. ॥సంతతా॥ 57

సీ. డట్టే వెలయువాఁడు పప్పొప్పు లెఱుంగడు కామాకురుండు లక్ష్మణు మెఱుంగ
 డల్పజాత్యధికారి న్యాయ మెఱుంగడు తొమ్మయే గలవాఁడు క్రిమ మెఱుంగ
 డర్థార్థనానక్తుఁ డన్యాయ మెఱుంగడు కలములక్కువెవాఁడు గొప్పెఱుంగడు
 ఘనబుభుక్షుండు సుపవ్వరిమఁ దలంపడు నీచుఁడైన ప్రధాని నీతియెఱుంగ
 డింపరును నైజవాంఛిత మెంచుచుండ్రు గాని యించుకయెను ఘనాఘ
 నము లెఱుంగ! రభిలలోకేక డైతేయ ముఖనినాశ॥ సంతతా॥ 58

సీ. చాడీలువిని డెలుకు సాధించు నధికారి పరిబుద్ధిఁ బలిబాధ పలుమపడఁతి
యధికారమువిత్త మపహరించెడువాఁడు నమ్మించు చెడఁ గొట్టు నడుపువాఁడు
నిగోహనిగోహంబు నెలనమ్ముకొనెవాఁడుఁ బొబుద్ధిసోమబాధ పలుమపాడు
లంచంబుఁ గొనఁబుద్ధి నెంచించువాఁడును నిరతంబుఁ జోరతఁ దిరుగువాఁడు॥
నిందలు నికంబుఁ జేవాట్లు బొందుదురుగఁ దొంగయును నాకి ముఖివొడ్డ
పొంగుయ్యెను నాకి కామముభంగి సిద్ధున కిటువృత్తిం॥ సంతతా॥ 59

సీ. ధీశక్తివైదియన్నిగూర్చి చింతింప వలసమి నెహకార్య మింతైనఁ జేయవలం
నవ్యామయుగి వీర్తి మారించు నామధనము భర్తమువ్రేక చాఁచెలదు
సవనకాంబెళు నలుపంగ వల్లదు సకల బుద్ధికి దుఃఖిపడఁగ వలదు
ధనవంశ్యుడైన మత్తకనుజుడఁ గావల్చి నేరికి కన్యెన్నఁడెన్న విలదు
మాన్యజనులమన్నింపమానవుడు మదిని నినుఁ గి నేడెంకములు నెలలదు
భక్తిశాస్త్రవ్రాసెయో భక్తిభాసె నంతతా॥ 60

సీ. ఆర్థిపంచకమున నమ్మంబులెరుఁడు గొంతింకఁ గొన్నప్పుడె వడఁగరాదు
శతవిసదా నమనున పక తిఁరాదు చెయిలోనిదక భూంబు రాదు
చూచుచక్రియఁ ద్రావనవృత్తి కారాదుపంపిపట్టి నీరుఁద్రావరాదు
కింకయులఁ బడెన్దైచ్చిక్త భుజంపఁ గారాదు కబళియు దెగరఁగా నతకి రాదు
భాజ్యముపట్ల నినుజేయఁ బూచనలయు బుద్ధిమత్తి తనలెన్దైచ్చిములుగ
భక్తవాచనవర్తి నద్యాగ్రపూర్తి॥ సంతతా॥ 61

సీ. నెమ్మిని మాటలు నమ్మితికన్యధా నేయింప నీకిది నాయమగునె
నావిగోధులు నెప్పు న్యాయేతరోక్తులు నీనలఁ బెట్టకువినము నినుము
నీతాబయిధి కారినేతిని వొక్కిన నాకునన్యామాన యవిదుఁడవు
నీవుము న్నానించు నావిధంబున నాకుఁ జేసి స్వామ్యముచయ నేయుమనుచు॥
వేడుకొన్న ను నాయంబుఁ జూడఁపుడు దుష్టులనధికారులకి ప్పలవలె
స్తోత్రమునలించు మాత్రినపాత్రమగునె॥ సంతతా॥ 62

సీ. కిరణంబు బహుననా క్రిందుండు కారాదుగున్నులంచంబు ముట్టరాదు
కీటులాడెడి యినన్నెక్కునలడఁగరాదు పగబూనుతా జెదార్త గలరాదు
తగిగితెమ్మనగుమహైలు గల్గఁగనందు నీతిలేని సభానినిపరాదు
చెడిటువిను తహశ్చిల్లారుకారాదు బహుబుద్ధి యగుమహిమతియుఁగూడ॥
దింతయైనను బజలకు నంతసుఖము గల్గుననివైష్ణవచ్చు నికమగఁబుడమి
సాయకీకృతలక్ష్మీశజగదధిశా సంతతా॥

నీ. తగుకలంబు నకన్నచర్చినిజేపట్టి బిగిసిరాబుద్దికి బిందెబట్టి
 కాకితంబులమాటు ఘనుల బట్టిబుట్టి వాత్రపనికిమాటు వంటఁజెట్టి
 రచ్చలమాటు సత్రింబులకును మెట్టి సంతర్పణంబులఁ జక్కఁజెట్టి
 లలిగుమహ్నాదుల్పచతులనుబట్టి సంజాయషీమాటు జనులఁజెట్టి
 తపాసాత్మ్యంబు సృష్టలనొప్పఁజెట్టి పొట్టనించుదురుని యోగిపురుషులకుట
 మునిజనవిహార దుష్టాంబుముక్కవారా సంతతా॥ 64

నీ. దుర్వృత్తులాకించి దుష్టసాంగత్యంబుఁ గొని నైడ్యులగోలపోలు
 యూహారఁదినుగుచు నోహారనింట్టింటి కరుగుచుఁ గబళంబు లానగొనుచు
 నొక్కచోనీలజేతొక్క చోగోలయునక్కకు లేచన్ననయుచుతోఁపఁ
 గరుణనొక్కఁడు పుట్టిఁ గలిగింపనదియును నొకలంబుఁ జేసుకొనికట్టబుద్ధిఁ
 దప్పసాత్మ్యంబు సృష్టిని పగలిచనుచుదుక్కు ముచ్చులుఘోరివీల్దొంగలగుచుఁ
 దినుగుచుండిరినియోగిపురుషులిపుడు॥ సంజా॥ 65

నీ. గస్తాలొక్కలఁదిఁగాకతములు వాయుఁగలాలు సంజాయషీఁ జేప్పుఁ జాలువాలు
 మామిళు తెఱఁగులమణియజ్జీంగినవారు నస్తుశిస్తులఁజేయదగినవారు
 దుష్టలసాధింప దొడ్డుబుద్ధిఁ గలారుకప్పుఁ గనినారక్షించువారు
 మంత్రులైవపు నేలుమఱ మండుఁ గువారు మీసంభుజ్జఁ జెల్వమెదుపువారు॥
 త్యగులనఁజూట వారుని యోగిమరులఁ తగుపరశ్రేయ మార్చినదైవతములె
 కాకయుండుటను కత్తెఱులుగలిగె॥ సంతతా॥ 66

నీ. ముననబువారంభులవసాఖరులు సేరిరిపకారులనిరైలు లెపుడురారు
 వ్యవహారతజ్ఞతనర్థ మెవ్వరు నీరు గదిమి బంట్రితులుకదలనీరు
 లెక్కతోఁ గల్గురులెక్కదెచ్చు నెమిలు పూటకూల్లిండ్లు నాభావ్వు నెమరు
 సదధికారులయేనిఁ జవ్వనీఁ దిట్టెరు పో నీగ్ధవామనకుఁ రోవనీగ॥
 ఇట్టి దుర్వృత్తిఁజేయించునట్టిభూమి ఫిటనినడఁచెఁబన్నఁ భ్రాతృగోగు
 కరణములకాత్మమోదంబుగలుగనిపుడు॥ సంతతా॥ 67

నీ. విన్నతరినిట నేనుంటిననవపు లెక్కలైవవెనన్నతేనవపు
 లైత్తుకంబన్నను బక్కునబడినపు నింటి నేగదనన్న నొడినవపు
 జేడబ్బయినదన్నఁ జేచాచికొనినపు నింటిలో జబ్బన్న నెగినవపు
 గరణంబులనను గాలుసాచుక సవ్యఁ గరుణఁ గొనుడటన్నఁ గదిమినవపు॥
 నిట్లనవపు గుమహ్నలనెన్న నేల్? తలపనివృత్తి నేతట్టనలయుగాని
 హీనకులులైనదీని మన్నింపఁకను॥ సంతతా॥ 68

సీ. అధికారిమ్రాలకు నరిగిభాషించినఁ గార్యముల్సఫలత గానడిపిన
 షీతిసురోత్తములకు త్రేత్రంబులిచ్చినదేవ తాకార్యమల్ సిరపఱచినఁ
 బెద్దకాశ్రమాల్ దిద్దికానించిన వలయుచితుధుల వశపఱచినఁ
 దలఁదీసి వేటొక్కతలఁ బెట్టియదేయన నధికారులనునైన నాజ్ఞయిడినఁ ॥
 గరణములకంత శల్లెక్కరణిపుడు । పదేడుపాళులఁ చెప్పంగవశముగాదు
 పాముకొన్నచునచేసె నేవలేదె ? ॥ సంతతా ॥ 69

సీ. నన్నించితార్థంబువెమ్మునేయునొకండు ఘనవిరోధులమాటవిమనొకండు
 నొకేడుసేనినోత వికలవర్షునొకండు పునమాన యెప్పవిన నొకండు
 నిధికారిచిత్తంబు ననుసరించునొకండు నిష్ఠుడైయుండి కీడంచునొకండు
 మునుపప్పువానితి నవిషల్కునునొకండు లంచంబుఁ గాంచి వరేచించునొకండు ॥
 నింతకును నీదుకృపగల్గ నెందఁజెన్ని । నెడుగుహాక్షిభుపోయిన్దఁ జెల్లెగ్గలవె ?
 యశులకంతోపనంతతవ్యాకభూష ॥ సంతతా ॥ 70

సీ. ఆయువనాదినంబు హరియించుచుండును భోగచ్ఛేయును దగ్గిపోవుచుండుఁ
 ననుసంభవంబును నునుచుచుండును నిర్దియంబులనులంబీఁగుచుండుఁ
 దనవాని పేరు యంతింతనువిడుచుండు నరిగిమాతృభోగ నలముచుండు
 నవిలవస్తువులును వికలీర్షలగుచుండు నాశయొక్కటి వృద్ధినందుచుండు ॥
 సంతతానిత్యబుద్ధిని సంఘటించి । నిన్ను మునునంగఁ దగదుమానిర్మలునకు
 నెవలకారుణ్య భాగ్యయో యవితరదేవ ॥ సంతతా ॥ 71

సీ. జగకప్తమనసునొక సన్మతిఁబోషింఁగు పుత్రశోకంబునబోలరేదు
 దారిద్ర్యమేమొనా దాతలుపోషింఁగు పుత్రశోకంబునబోలరేదు
 లగఁనితొడ్బాధయోధిర్వసత్రిము బోచుఁబుత్రశోకంబును బోలరేదు
 ఇమ్మాడును సేవారికమ్మలగులనువి యనియొక్కటనివార్యమెదఁదలంప
 షీతినివారికినపక్వతిఁ జేయరాదు । చెలఁగిచేసిన వారకే తెలియనగును
 రఘుగిరివానిగదర్చిర్మమృవాస సంతతా ॥ 72

సీ. నన్నించుమాటలఁ గన్నునిడిఁబెట్టు కటికివానినిగొట్టుకరణి నొకనిఁ
 దగనుకొనుటచేతఁ దప్పకూనికఁమాఁచి పలుకువైశ్యునిఁ గ్రేతభంగినొకనిఁ
 గడుమెత్తిమాటలఁ బడఁ వేలుముష్కముల్ గలగొట్టును కివంబులాగునొకనిఁ
 గోల్పఁజెప్పనుటన్నఁ గోపిలెవ్వతెయను నత్త నుయాచకుండబ్బలుకని ॥
 నన్నియధికారులనుచు మానవుఁడునెడును । న్యాయమేనుపకారంబుఁజేయరె
 పుడు । నీదుకృపగల్గ నన్నియు నెగడుగాఁక ॥ సంతతా ॥ 73

సీ. శివుంబరాచహస్యీల్లామహంపిన భటునకుడట్టుచ్చి పంపవలయుఁ
 తేలుగొల్పఁగ నేనెప్పటి మల్లుచ్చిఁగ నింపివంటలఁదించిఁ బట్టవలయు,
 నతినివైఁగాంచఁ బహస్యీలుదాసు రాసుస్వతోఁ దొమ్మిదిసొనంగుట మంసు
 లైనమై చునునట్లు పరివారమునఁ బల్లవాముల్లోఁగింపఁగవలయు ॥
 ఎచ్చునదిమూకి పదిమూకి లిచ్చునదియు । నిట్టికటికిక గలుమొట్ట వెట్టిగఱుము
 పడయఁగావలెమార్గానవలయువాడు ॥ సంతతా ॥

సీ. గోజాలుబాగున్న పూకిముఁజేపట్టి పనిలేక గెలుగును దనధిమట్టఁ
 బ్రాస్తయు తిరుమన్నఁగ మలుకెప్పటి వెట్టుమీలిపున్నఁ శిష్టనశంతగట్టఁ
 వెల్తున్న గుండలుఁదలపక చేపట్టఁగ నెగియున్న సాగిని సొమపట్టు
 వ్యయమున్నఁగనియూడ బడమంహఁగమట్టి పనిగొన్న మంజ్రయఁబడ
 యురట్టు ॥ నీతిఁ గుకానికి ముగావలంపరను । మనిన వెట్టి ముగిసెటిం
 దుమంహఁగ పడబట్టయి నొకటను నొకటాడు ॥ సంతతా ॥ 75

సీ. ముక్కుమూసుక పంపునమంహఁదైనవాడికి త్తిలవృణాడునోఁ
 బల్లెక దిగిగిదు బ్రోతఁజేవాడైన మూసగులమక్కి ముచ్చిస్తేఁ
 గులగోత్రములులేని కుక్కలందొక భుజున భరింపనొచ్చునఁ దైన
 జారచోరులబర్చంకమూఁగ గా లెక్కునొకపంబు లెంచుకొనె ॥
 నొక్కటేయగునుంత్రీద్రొనికిట్ట ॥ శేఖనఁగ పతనము భాధిలము ।
 ధగ్గవిడునేర్పఁగంపనికిర్చిమందు ॥ సంతతా ॥ 76

సీ. ఇంతోఁగెనెవన్న నెంటింపులొందును పినుగుమిఁబొకటి వేల కాని
 పజ్జఁబోనెడునట్టి జాలురపోలికఁ దనయధికారివెక్కనెవనియ
 నొక్కమామిడి లెక్కలతోనధికారి తిన్నవకునునతప్ప నకును
 దానెచివాట్లను నగివహించుదుడచ్చి పలుగుమాష్టాక్షులంటులకును ॥
 నాలుమా సూళ్లను నొనంగిననఁవలయు । నెంతయధికంబు కరణికింబంతినె ।
 మయ్యనియ్యది ఎవలుగొన్నయ్యనుభయ ॥ సంతతా ॥ 77

సీ. పాలానంగెడి గోవులబుపురిలోఁగిచ్చి పైకెక్కు వెద్దును పానెనట్లు
 గోకదంబముఁ గాయ గొల్లనునన్నింటి పట్టికటికివానిఁజెట్టివట్లు
 తనయింటి పైత్రనంబును భార్యనినప్పింటి విధనాదపదుచుపైవిడిచినట్లు
 పిల్లవానికిమాని యిల్లుఁగాయునంటిముఁ గుక్కకుక్షీరముల్లార్చినట్లు
 సత్యశాచమయాన యస్వాంతుఁడైన । భూనిలింపునిఁదన్నింటి హింకులుని ।
 మంత్రీగానేర్పరించుట మహిపుచెంత ॥ సంతతా ॥ 78

సీ. ఎక్కడ నేవగు వెప్పుడవనిఁ డ్డఁ గాకంబుతినుటకుఁ గాఁచియుండు
గామమందెవరైనఁ గలహంబునంద దుష్కరణంబుసాక్షికాఁ దిరుగుచుండు
నూరనెచ్చిటనైనను ద్వాహమగుచుండ వేవిస్తల్లకువేచియుండుఁ
దనతాదెదారుల తంత్రముల్ దుర్భ్రంఠినివి పన్నులనైన వేపుచుండు ||
మంచిచెడ్డలఁ దెలియునమ్మానవులీసి ! ననవలెనుగానియజ్ఞానకునక కాక
ములఁగఁతుంగాని యేమనవలయుఁజెపుము ? || సంతతా ||

79

సీ సంతతధనగర్వ సంఘన్న హృదయుఁడై పరులురాకుండంగ భటులఁబంచి
లందఱుఁగొననంచు లాహరీచాపులుఁ గౌశేయ పరిపరిధానక్రములుఁగాంచి
మాన్యాలలోఁజేరిమళ్ళను గలిపించిక మతంబుల హితులకై ననిచ్చి
కలిపిన భూమికఁగేలహించినంగోరుఁ దీర్పుఁజేసితినిని తెలియఁపఱచి ||
తానెనర్వాధికారియై తనరగోరు ! తానెదారులుగల్గినఁజేరినీర్తి.
రాజ్యలాభంబు లెన్నిందరందె చెపుము || సంతతా ||

80

సీ. బాహ్యార్థద్యేషియు బంధువిద్యేషియుఁ గూడియుండిన నేమి యూడెనేమి ?
యన్యాయచేత్తుఁడంతరంగఘ్నఁడుఁ గలిసియుండిన నేమి పాలిసేనేమి ?
హీనవంతుఁడు వాగహీనప్రగల్భుండు నరసమండిన నేమి విరిసెనేమి ?
యన్నియుఁకొనువాఁడు నాత్మస్త వుండును నుండెనేమిఁనునాగ్నిమండెనేమి ? ||
ప్రభువువినఁడిని బ్రజననర్థంబుగాని ! రాజునకు నెన్న నేమిఁకొఱత ? తలఁప
పాండుజీమూతనన్నిభ ప్రధతిశోభ || సంతదా ||

81

సీ. “ పరువంబుఁగలిమియు దొరతనమరయమి ” యనునాల్గుగల్లఁగనగుననర్థ !
మింతవిచెప్పవంతులు లేరనహీనకులందైన నేమిచెప్ప
నందుపైభూమండలాధిపుచెంతను మంత్రయైయుండుఁజునుటియుడత్పి
రోక్షాదికారంబుయాధిదత్నాధోపరిసితనింహవీర్గతీతియును
గలుగఁబ్రజలకనర్థముల్ గలుగుటయును ! గనులుకనఁబడమియుఁజెవుల్ వినఁబడ
మియు ! ననయభావంబునివిగల్గుటబ్బురందె || సంతా ||

82

సీ. తానువద్దనఁగను తల్లితెమ్మనిపుచ్చు కొనుటనుగనియొ ప్పకొనునొకండు
తానొల్లననుటయుఁ దనభార్యతెమ్మని చెలఁగుచుఁగొన సంతసించునొకఁడు
తానాగ్రహింపఁగఁ దనయాప్త నేవకుండును కొనిచెప్పనాకొనునొకండు
తలచేసిషేధింపఁ దనబంధువుఁడొకండు లోనుంపుగుఁ దనలోననొకఁడు ||
కాయగూరల నఁటిపండ్లు గడ్డిబొద్దు ! లంటిమామిడి పండ్లునుననుభవించి
నిట్టియధికారి డబ్బుచేపట్టుకన్నే ? || సంతతా ||

83

- సీ. అల్పశరీరంబు లల్పబలంబులు నల్పాశయంబులు నల్పబుద్ధు
 లల్పవిద్యాప్రాప్తు లల్పప్రయాత్నంబు లల్పజేషంబు లత్యల్పకాంక్షు
 లల్పప్రసంగంబు లల్పమర్యాదలు నల్పాధికత్వంబు లల్పమైత్రు
 లల్పపక్షితులు నల్పావమానంబు లల్పాయువులు బహుస్వల్పపిస్తు
 లల్పసాక్షాదములు మహాయోగిని లిల యల్పమాలను చివల్పమై పోల్పమీలు
 కల్పనములని భజనంబు కలియుగమున సంతతా || 84
- సీ. నిత్యవిచారంబుగా నిత్యవాక్యముచేత సజ్జనస్థియుగా నుండగలవాడు
 గర్భంబులంచు స్వస్థిర్భ్రమున విడువక నిరతింబుజేయుచు నెగడువాడు
 కాన్యంబులనుచు నతాగ్ర్యములొనక చేయుచునిత్యంబుల జేంగగలవాడు
 రాజకార్యములని రాజకార్యంబుల మంత్రయై దుర్బుద్ధి ముఖ్యవాడ ||
 మంత్రచేత దుర్బుద్ధిల మఱచువాడు నిరతింబుజేయుచు వానిపక్షిచ్ఛవంబు
 నయవిమలటంచు బుడమి నెన్నంగనచ్చు || సంతతా || 85
- సీ. మాదిగ గూడెంబు మఱగిన జేడయు హరిస్థిండ్ల హఠగిన పువ్వుబోడి
 గర్భయాచన నెయి గాఢమఱగినవాడు నింటింటి యాచింపనేగలవాడు
 పొరుగిండ్ల భాసనంబున రుచిగొనువాడు సత్రంబుల భుజింపనాగువాడు
 వైత్రుకంబుల నలవాటుపడినవాడు బింజెంబులన్మృగభుచుండవాడు ||
 మంత్రితోలంచు గ్రహించమఱగలవాడు చివ్వుసాక్ష్యంబులని నెఱింగి చివలు
 వాడు మానగాలేరుగదయెన్ని మతులుపిన || సంతతా || 86
- సీ. రాజునన్నిధినదా భ్రాజ్ఞుడొమంత్ర లంచంబునగి పాలు గానికన్న
 మంత్రచేతనుల సత్రంక్షుడొతా నెదరుడు తంత్రవాక్యముల్నుడుకున్న
 తా నెదరునిచేత తానిం నెడి యివన్నెక్కురు రైతులబీకనున్న
 నందతితా బదారై నట్టి కరణంబు జనకంట కితలేకనుచునున్న ||
 వ్యావహారికకృత్యముల్ న్యాయముగను చరతిమంబులు విడువక నగుగాక
 రాజునకుగీర్తి లాభముల్లంచుడు || సంతతా || 87
- సీ. హాటకంబు సువాసనాన్వితంబైయున్న నిక్షువెన్న ఫల సమేతిమైన
 గాకంబుకుక వాక్య కలితమైయున్న ను గీరమాత్యాయురా కీర్ణమైన
 సజ్జనుండుసుభాగ్యసహితుడై యున్న ను దుష్టుండుదుర్బుద్ధిమారుడైన
 నీరుల్లదుర్వాసనా రహితంబైన గంపమాలము కీతకారియైన ||
 మంత్రయైహి నకులజండు మాన్యుడైన | గలుగుసుఖమోదముల జెప్పగాదు కాని
 హాజగుణములు మాటుజేస్వల్పమైన || సంతతా || 88

సీ. పలుదోమచూరుకిఁ బైన మైయొకచోట ముఖముఁబ్రక్కఁజెంచు పురుషుఁడొకఁడు
నిద్దఱుగమిగూడి యేకాంశమాడులో వినుటోక్క-వటనోపు మనుజుఁడొకఁడు
గురుశంకొకచోటఁ గూర్చుండియొకచోటఁ బ్రాంత్యధిపముఁజేయి వాఁడొకఁడు
బూర్నిపుణ్యతిరావ్వు సూర్విహుఁడై గొనఁబాటుచు కుసుమ మొకచోకఁడు
దారిఁడుదుమఱివెడు వలెం నొకఁడొకఁడు వగుచుఁజేరినా భ్రష్టచలమునొకఁడు
మూర్ఖులనిచెప్ప నచ్చుసత్త్వము మలలేలర క్కసంతా॥

89

సీ. నమర రాశి నికంబు సువంశినిఁగూర్చు తోడికులంక నో దావట్టు
పంశుధ్యముగ నీడంబ్బికంబు కడిగినబుగిదలు గాఁచుంబుదొర్లినట్లు
పరిమళద్రవ్యములో వానియొందిన నీల పంటపైకి నుండుఁబోయినట్లు
పన్నటిచేఱొంపిఁ బన్నియొందినమాని నూకరిరా దుసలో జూచ్చినట్లు
బ్బిల్ల నొకఁడు భంజుండల భికారి | పుటన మెచ్చి నొకఁడు వేడుచు నొకఁడు
రాజశాసకుఁ బాపయోరాజవాహు సంతతా॥

90

సీ. ఆముత్యపుంబు లాలోచనము మెండు వ క్త కొంఁదెబును యుక్తాన్న
యరాధాతిక్క-వ జోడుగూర్చుటకు వ నయన్బిమ్మ పావత్రయముఘనము
నీచంబు నిజంబు మాచూరి పొగ్గకంబు నుదుపు చాలమియొంఁ బుంబిమ్మనుపు
భిచ్చవాకిన్యొల భిచ్చనప్రసన్నత్వియు లెగ్గలేమిగున్వనభోధకశమి॥
రాజకొలుపున నునికయు నీచుప్పెత్తి | మల్లతారామతయుడ సంత
కింతయు | నికవ్రతారేకములు భిచ్చనెఱులయ్యె సంతతా॥

91

సీ. గూఢసాంబులకు నయనముఁబ్రెవులో చెవులే నేత్రస్వయంబునెపులుగు |
గజరాజిక విలంపం గరములే కరములు వలిముఖములను గాఖిలే కరములు
వాన్బిమ్మనకు నోళ్లి సరవాయుగములు వాన్బిమ్మనకుఁ జూపు చమ్యకీప
మాన్యకల్ప-వాకిన్యొల యస్త్రములో పొల్లకొక మానంబు సూషణంబు
దుష్టమండ్రకి ననయములో కట్టుకొనులు | కుంట్రికకం బుత్తనాక్షులెఱొలి
చెదువులు | కేషకాక్షణ సంతతాకేషభరణ॥ సంతతా॥

92

సీ. రాజావ్యమగ్రపాపాన్నైక సంతతభ్రాంతిఁజేఁ దిరిగిడి వాఁడొకఁడు
సుగ్విశుక్తిపనమ్మి యుట్టి డెంబులలో నొనులవిరోధంచు నొకఁడొకఁడు
దనవింధువులు రాజవినుతులై యుండుట తెనువి గడ్డించు ననుజొకఁడు
రాజోత్సవంబుల లక్షించు నట్టిటు శునకం బనఁ దిరుగు మనుజొకఁడు॥
మూర్ఖులనవచ్చు నెమ్మనమునందలంప | వీరినదూకునుజనువారి విధమదేల?
సకలసురశయ శారదశరదక్తాయ॥ సంతతా॥

93

సీ. బాపడుమనకంటె బాగుగాఁజదువువా? యనిపాత్రమునుకాచుకొనునొకండు
నర్దాలు దెలియుటకై నికంటులుసాలగలవు కొంచామని పలుకునొకఁడు
పొరాణిమనిొక్క బామ్యణుంచుదమన్నదగులుబాటని మదిదలఁచునొకఁడు
సదువు నోటికిఁబోవఁబడుగురయ్యదిగాంచి యేమందుకోయనియెంచునొకఁడు
కితలుమునువింటి నిస్పృహకితలుగావే? యని వృక్షావ్యయకషంబులను నొ
కండు । డబ్బుగలక్షుప్రబుద్ధు లిట్లుబ్బుఁజామ్యు! ॥ సంతతా ॥ 94

సీ. ఆత్మసుతియొనర్చు ఛనవరతంబును చచ్చఁగూర్చుండు నిర్లజ్జనొకఁడు
నతివాక్రగిల్చుచు లాడుచు సభలలోన బనులచే నెగతాళిఁ గొనునొకండు
సర్వజ్ఞుఁడనునెను సర్వాధికారులు నాపక్షమనుచుండు నరుఁడొకండు
సకలవిధంబుల కాశించునంచును బేడుప్రజలను భయపెట్టు నొకఁడు ॥
గొందఱును పేళ్లసంబున కక్కయగుదు । చనినయొక్క ధికారి యన్నజనము
నట్టిమూర్ఖుఁడటంచు నన్వంగవచ్చు ॥ సంతతా ॥ 95

సీ. చదివిన బ్రాహ్మణుల సంతాపతాపత్రయాధికారతస్కులై యిరింత్రు
బహుళాహవక్షను ప్రభువులు రాకార్య నకాత్ములగుచును బ్రలులుచుండు
రసృతమూలవ్యవహార పరాత్ములై వైశ్యులార్థరక్షాది విశతిమండు
ధనధాన్యభుజులగున గర్వులై శూద్రులవ్యనికాయలై యతిశయింతు ॥
రిట్లునతతంబు నిన్ను స్మరింపలేక । తిరుగు మందురు భాషవిశ్లేషులగుచు
ఘనకృపా భాసితకటాక్ష ఖలవిపక్ష ॥ సంతతా ॥ 96

సీ. వెలవెడునప్పుడువలె నస్తమయవేళ నర్కునత్యాసక్తి నరయరాదు
విస్వజితాంబరయైన వేళనువలెనంజనముఁబెట్టు సతినిఁ గనంగరాదు
తనపురిషమువిడ్చు తఱివలె నతిలోభియైన ధవాన్యనిఁ గానరాదు
సలలితాలంకారసహితయా గతభర్త్యకను వలె దుష్కృంతిఁ గాంచరాదు ॥
తల్లిదండ్రులఁ బోషింపఁ దలఁపనట్టి వానివలె దుష్పపండితుఁ బలుకరాదు
భరితభాస్వజ్జటాజూట భక్తఖేట ॥ సంతతా ॥ 97

సీ. సకలచరాకోజ్వల జగత్కండముల్ గలుగఁజేసితి వీవనలానయనఁగ
సర్వాంతరస్థిసత్కృప మీఱంగ రక్షింపుదువు చమారమణుఁడనఁగ
యుక్తకాలంబున యుక్తవేషంబుచే సంహరించెదురుద్ర సంజ్ఞఁడనఁగ
నిమ్మాడుమూర్తుల కిమ్మైనవాడవై సాక్షివైయుండు విజగములందు ॥
భక్తకుముదంబులకు గుఱాభక్తిరాశి । వగుచువిలసిల్లెచారయోయగవిహార
యగసుతాధీశజగదీశయధ్రువేశ ॥ సంతతా ॥ 98

సీ॥ తలనిఁబోపింపకిలువెక్కఁగఁద్రోయు పుత్రుఁడు పుత్రుఁడే శత్రుఁడరయఁ
దండ్రనిఁబూజింపఁ దలఁపనియఁతనయఁడుతనయఁడె దుర్నయఁడుతలఁప
గురునిమన్నింపక పరిహసమొనరించు శిష్యుఁడు శిష్యుఁడే శిష్యుఁడనుడు
పితృసముండగు జ్యేష్ఠమతిసోద్య లేనట్టియను యను ఁడె దుర్నయఁడరయ
రాజునభివృద్ధిఁగోలని ప్రభులు దుష్టులు బలుసహనమొనరించని సత్యుని
తియ । కలియుగంబున నివేధిత్వములుగఁజెల్లు ॥ సంతతా॥ 99

సీ. మూడుమూర్తులకును మొప్పలి మూర్తివివీనయే కాన్తనంబున్నదెసఁగుకీచ
ప్రళయంబులేనిగురాత్మకుండవు నీచ నామయాకాది హీనగతివీన
కులగోత్రములులేని గోత్రకుండవీన వెలుఁగుల వెలిగిరిచు వెలుఁగువీన
కాఠణంబులకాది కాఠణంబునీన సంగింబునీచ నిస్సంగిమీన ॥
నరపమానుకీ బహిరంతరముల నడఁచి । బ్రోహమయ్య నిరంతర పూర్వకగుణ
శేషమశ్శిశింప సకలసంతోషశేష ॥ సంతతా॥ 100

సీ. సర్వశరణ్యమై గర్వమింతయులేక నిర్వాహ సుకరించు నెలవనీచ
దేవతలకు నెల దేవతలై సర్వభావంబులఁ గరించు ప్రభుఁడవీన
లోకంబులై నలోకంబులై యుండఁబోకొంచునట్టి సుఖోక్తివీన
సకలంతరంబులఁ బ్రకటంబుగానుండి యక్షయంబుగఁ గాంచుసాక్షివీన ॥
యాదిమ భ్రాంతములులేని యభిలమీన । సర్వమును శేయఁజేయింపఁజా
లుకీచ । యీశుఁడుసహేతుఁడతులనిరీకుఁడీచ ॥ సంతతా॥ 101

సీ. భర్తృసంస్థానంబు తగు నాకరీయేఁ జెప్పి వేతనముల నప్పుచుముగ
నిచ్చుచు వారిలోముచ్చటించుచు నుండ శంకిరకెప్పఁబనుల్ గురుగుచుండఁ
నమదీవనములు సీతారామకృపఁ బతి నిలిచిన వనరక్షి నిష్క్రియాత్ము
లారులుకీల్లులఁజూచి యోర్వలేకుండుట సహజంబదానిఁ సచ్చయేల? ॥
పెద్దకుండల కెసమిలఁ బెటఁజనుచు । వారతిమ్యంబు లెఱుగక తలలెత్తి
తిరుగు మందుగు లొకస్వసత్పురుషు లిపుడు ॥ సంతతా॥ 102

సీ. నాకన్నభక్తులు నీకన్నఁ బ్రమథులు గలరని విడనాడఁ దలఁపవలదు
మన్మనోబముకన్న సన్మాన్యమగు శ్రుతానంబుండెననుచు మానంగవలదు
చుంచలంబైనమత్స్వంతంబుకన్నను పృష్ఠభంబు గలవని విడువవలదు
పాపంబుఁ జేపట్టి మోదింప నాకన్న భృంగిగల్గెనని యెంచంగ వలదు ॥
పెంచనివసింపఁ గృపనధిష్ఠించఁజెంతి । నృచినయ్యవి యధికమైయు
న్ననన్నుఁ । బోధ్యభరియింపవలదె యోభువనభరణ ॥ సంతతా॥ 103

సీ. నవనీతమునకంటెఁ బ్రవిమలంబును మారనంబును నైన స్వాతంత్ర్యముగలిగి
భక్తులఁ బాలించు పరమదేవతవని బుద్ధులు నెప్పుడఁ జాలబుద్ధిఁ గలిసి
పరమదయాని క్షేపణిత సావనము నిజనము క్తివితరణ యనుచుభి క్తి
నినుఁ జేరితిని గోరితిని వేడితిని నెఱవమ్మితిఁ గావుని నాగి భోష ॥
యస్మదభిలాషిత ఫలాన్వితాంతః । రంగునిగ్గఁ జేయుకరుణాం
తరంగములర । భుజగ రాక్షాభిలాషి ఫోషితశుభ విశేష ॥ సంతతా ॥ 104

సీ. మామక శరము = ను సాగ్గరి మిగు నీకుఁ గనులు నీకైన పుష్కరముఁ గోగు
నుత్కర్ణములు నీలకర్ణ ల్వినుచుండు శిష్యానీసంప్రదఁ జేయుచుండు
సాత్కర్ణములు నీకు సత్కర్ణములొనర్చుఁ జరణముల్ని చుటు దిగుచుండు
మానసాంబుజము ఫంచాసనానన మగుఁ జి తంబు నిదుఁజింత సేయుచుండు ॥
జంచలశ్యామలమని యెంచకొకటి । గీర్తినవజన్మమెఱుఁగఁ జంచలము
గాదె । భోక్త లోక క్షేమస్వర్ణాక్ష ॥ సంతతా ॥ 105

సీ. ఒక క్రమస్మృతియుండు రాజభవనీకు చెందు నమస్కృతులండితోక
మాడునమస్కృతులున్నునిలోకి పూజిత నాలుకమస్కృతుల్ నాగి భోష
యెదునమస్కృతులంచిత కరుణాత్మకని నమస్కారముల్ ప్రదేశింపన్య
నూరునమస్కృతులున్ యీశోన్విత నీకువేయ నమస్కృత్యేవ వేద్య ॥
లక్షలైన నమస్కృతుల్ శంభునీకు । కోటిసఖ్యనమస్కృతులుణ గణాధ్య
యనుచు మ్రొక్కితిఁ గొనుమయ్య యప్రమేయ ॥ సంతతా ॥ 106

సీ. పతిత సావననీకు వందనంబొక్కటి యిందు శేఖర శృంగధువందనములు
మాడువందనములు మోక్షదాయకనీకు నలువందనములు లలిత గాత్ర
యమరేంద్రసుత నీకు నైదువందనములు పది నీకు సాష్టాంగ వందనములు
శతసహస్రాయుత విభుతపరివందనములు లక్షవందనము లన్యక్షనీకుఁ ॥
బరమభక్తిని మ్రొక్కుదుఁ బ్రసూతంతు । నన్ను బోవుము నన్ను నేనమ్మినాడె
వరదయాలోక సాలిత మరుదనీక ॥ సంతతా ॥ 107

సీ. మంగళంబగునీకు గంగధరాజయ మంగళంబులు నీదు మానినూరు
మంగళములునీకు మారయుగమునకు మంగళము వృక్షతురంగమునకు
మంగళములు నీ ప్రమధగణంబులను బహుమంగళములు నీ భక్తులను
మంగళంబగు నీదు మౌళికమతీ బహుమంగళావధు లసిమాళికలకు ॥
మంగళంబగునీదు కరంగమునకు । మంగళంబులఁ గొని మేలొసంగుమయ్య
ప్రమధగణసాల పాలితభక్తజాల ॥ సంతతా ॥ 108

సీ. ధరళారివాహ నాబ్బంబులు ఋషియుగ్మ వసుచంద్ర సంఖ్యతోవరలునట్టి
విశ్వావసుప్రవర్షాశ్వయుజాది పక్షద్వితీయాశ్వశృరదినమునఁ
బటువిధంబుల ధర్మములు గూర్చి నీసపద్యంబులచే శతకంబుఁ గూర్చి
సద్భక్తితోనేకొనంగితిఁ గరుణంత రంగంబలరఁ జేకొనంగదయ్య ॥
భక్తుడను నేను నీవుఁ యత్పాలకుడవు । కావఁజేకొను కొనకున్న ఖ్యా
తికాదు । హాలహలభక్ష సర్వలోకాభిరక్ష ॥ సంతతా ॥

109

సీ. శ్రీవత్సగోత్రుండు శ్రీమహాస న్నోభి సూత్రుండు సుజ్ఞానసూత్రవిదుండు
మహాలక్ష్మీ నామసన్మహిళా కళాత్మండు హరిహరద్వైజపూజ నాతిహితుండు
వద్దిస రికులార్ధివనజాతి త్రైతండు వసునటి గౌరరాజాఖ్యమంత్ర
తనయుండ సజ్జనవినియాండ భక్తుండ మంగి యాఖ్యుండ సన్మతినీనీమ
నప్పనంబుగ శతకంబుఁ జెప్పినాడె । గరుణగొనుమయ్యభక్తికం
కగుడవయ్య । నెయ్యిమలరంగ వినువెనకయ్య యయ్య । సంతతా
వృత్తిసుజనా ర్తి సాంబమూ ర్తి ॥ శ్రీ శ్రీ శ్రీ ॥ శీరంములు.

110

శ్రీసాంబశివార్పణమస్తు.

సంపూర్ణము.

• RAJAHMUNDRY :

PRINTED AT A. E. L. BRAUN INDUSTRIAL MISSION PRESS

13334